

Töö number: **2024-0064**
Tellija: **Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium**
Konsultant: **Skepast&Puhkim OÜ**
Laki põik 2, 12915 Tallinn
+372 664 5808; info@skpk.ee
Registrikood: **11255795**

SKEPAST PUHKIM

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamine

Trassialternatiivide võrdluse seletuskiri

Version: **1**

Kuupäev: **28.11.2025**

Koostanud: **Marion Mets, Eike Riis, Anni Konsap, Evelin Kuusik**

Sisukord

1. TRASSIALTERNATIIVIDE VÕRDLEMISE METOODIKA	3
2. EELISTATUD TRASSIALTERNATIIVID	8
2.1 Saaremaa läänerannik	9
2.2 Saaremaa keskosa	12
2.3 Saaremaalt mandrile	16
2.4 Mandri läänerannik–Lihula	21
2.5 Lihula–Rumba	24
2.6 Rumba–Järvakandi	29
2.7 Järvakandi–Paide	33
3. JÄRGMISED SAMMUD	38

1. Trassialternatiivide võrdlemise metoodika

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu lähteseisukohtade ja mõjude hindamise programmis (edaspidi: LS ja programm) on kirjeldatud sobivaima elektriühenduse asukoha eelvaliku metoodika. Kokkuvõtvalt on LS ja programmis välja toodud, et REP asukoha eelvaliku teostamisel tuleb lähtuda järgmistest sammudest:

- Aluskriteeriumide kohaldamine
- Trassikoridoride visandamine
- Trassikoridoride võrdlemine ja mõjude hindamine

Eriplaneeringu koostamise käigus visandati esmalt trassikoridoride alternatiivid¹ ning täpsustati neid avalikkuse tulemusel. Trassialternatiivide võrdlemine on sellele järgnev etapp asukohavaliku teostamisel. Etapi eesmärk oli leida olemasoleva trassikoridori kui esimese hinnatava alternatiivi kõrvale teine, uues koridoris kulgev trassikoridori alternatiiv. See on vajalik, et objektiivselt hinnata, kas Eesti-Läti neljanda elektriühenduse kavandamine on võimalik olemasolevat trassikoridori laiendades (lõikudes, kus olemasolevad õhuliini koridorid on olemas) või on see otstarbekam kavandada uude koridori.

Käesolev dokument tutvustabki trassialternatiivide võrdlemise tulemusi.

Trassialternatiivide võrdlemise tulemusel valitud trassikoridoride alternatiividele koostatakse järgmises etapis eskiisprojektid, mille alusel hinnatakse mõlema alternatiivi mõjusid nii looduskeskkonnale kui ka sotsiaalmajanduslikule keskkonnale. Mõjude hindamine annab lõppvastuse, milline on eelistatud asukoht Eesti-Läti neljanda elektriühenduse kavandamiseks.

¹ Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamine: täpsustatud trassialternatiivide kirjeldus (seisuga mai 2025). Kättesaadav: https://www.riigiplaneering.ee/sites/default/files/documents/2025-08/EE_LV_yhenduse_REP_trassialternatiivide_kirjeldus.pdf

Võrdluskriteeriumid

Trassikoridoride alternatiivide võrdlemise aluseks olid LS ja programmi käigus määratletud ning koostöös valdkonnaekspertidega uuendatud võrdluskriteeriumid. Need olid jagatud nelja kategooriasse:

1. Sotsiaalsed kriteeriumid, mis jagunesid järgmisteks kriteeriumideks:

- Elanikkonna tihedus - eelistatud on trassikoridorid, mis mõjutavad väikseimat hulka inimesi
- Tiheasustusala - eelistatud on trassikoridor, mis läbib tiheasustusala võimalikult vähe
- Elamuala - eelistatud on trassikoridorid, mis läbivad võimalikult vähe olemasolevaid elamualasid
- Elu- ja ühiskondlike hoonete puhvritesse sekkumine - Eelistatud on trassikoridorid, mis läbivad võimalikult vähe elu- ja ühiskondlike hoonete puhverala. Puhverala suuruseks on 100 m. Puhverala loetakse alates trassikoridori piirist (ehk kaitsevöönd koos nihutamisruumiga).
- Sotsiaalne taristu - eelistatud on trassikoridorid, mis jäävad sotsiaalsest taristust võimalikult kaugemale
- Turismiobjektide ja puhkealade, sh ranna-alade ning KAH-metsade paiknemine - eelistatud on trassikoridorid, mis jäävad objektidest võimalikult kaugemale

2. Kultuurilised kriteeriumid, mis jagunesid järgmisteks kriteeriumideks:

- Väärtuslik maastik, ilusad vaated - eelistatud on trassikoridor, mille kattuvus väärtuslike maastikega on võimalikult vähene
- Pärandkultuuri objektid - eelistatud on väiksem kattuvus
- Allveearheoloogiliselt olulised objektid - eelistatud on väikseim kattuvus
- Arheoloogiliselt olulised objektid - eelistatud on väikseim kattuvus.
- Kultuurimälestised - eelistatud on vähima mõjuga alternatiiv
- Elanike suhtumine ja kogukondade toimimine - eelistatud on trassikoridorid, mis subjektiivselt häirivad elanikkonda kõige vähem ning mille mõju kogukondadele on väikseim

- Miljööväärtuslikud alad - eelistatud on trassikoridorid, mis ei läbi miljööväärtuslikke alasid

3. Majanduslikud kriteeriumid, mis jagunesid järgmisteks kriteeriumideks:

- Investeeringu maksumus ja hoolduskulud - eelistatud on odavam lahendus
- Maa hõivamine - eelistatud on trassikoridor, mille alla jääb pindalaliselt kõige vähem maad
- Maaomand - eelistatud on trassikoridor, mis läbib võimalikult vähe eramaid ning võimalikult palju riigimaad
- Elamumaa - eelistatud on trassikoridor, mis läbib võimalikult vähe elamumaad
- Ärimaa, tootmismaa - eelistatud on trassikoridor, mis läbib võimalikult vähe äri- või tootmismaad
- Turismiobjektid, puhkealad ja aktiivse kasutusega rannaalad - eelistatud on väiksem kattuvus
- Metsamajanduslik maakasutus - eelistatud on väiksem kattuvus metsamaaga
- Väärtuslik põllumajandusmaa - eelistatud on väiksem kattuvus
- Maardlad - eelistatud on väiksem kattuvus
- Kalapüügi alad - eelistatud on väiksem kattuvus

4. Looduskeskkonna kriteeriumid, mis jagunesid järgmisteks kriteeriumideks:

- Mõju Natura 2000 aladele - eelistatud on trassikoridor, millel on puutumus Natura aladega vähim. Ebasoodne (oluline negatiivne) mõju tuleb välistada kõigi alternatiivide puhul.
- Mõju kaitstavatele loodusobjektidele, sh projekteeritavatele kaitsealadele - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju kaitstavatele loodusobjektidele
- Mõju taimestikule ja vääriselupaikadele - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju taimestikule ja vääriselupaikadele
- Mõju muule loomastikule - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju loomastikule

- Mõju rohevõrgustikule - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju rohevõrgustikule
- Mõju veekeskkonnale - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju veekeskkonnale
- Mõju linnustikule - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju linnustikule
- Mõju nahkhiirtele - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju nahkhiirtele
- Mõju hüljestele - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju hüljestele
- Mõju kalastikule - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju kalastikule
- Mõju merepõhja elustikule ja elupaikadele - eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju merepõhja elustikule
- Merepõhja geoloogia - eelistatud on trassikoridor, millega kaasneb kõige väiksem keskkonna reostuse oht
- Kliimamõju (läbi maakasutuse muutuse ja raadamise) - eelistatud on trassikoridor, mille kliimamõju ehk raadamise heide on väikseim

Parima alternatiivi valimise kirjeldus

Ülal nimetatud võrdluskriteeriumite sisustamiseks viidi läbi alusanalüüsid² ning eksperthinnangud. Nende valimise järgselt toimus trassikoridoride omavaheline võrdlemine järgmiste sammudena:

² Võrdluskriteeriumide sisustamiseks vajalikud alusanalüüsid on kirjeldatud LS ja programmis: https://riigiplaneering.ee/sites/default/files/documents/2024-11/EE-LV_yhenduse_REP_LS-programm.pdf

1. Hinnati trassikoridore võrdluskriteeriumide kaupa järgmisel skaalal³.

Tugev eelistus	2
Nõrk eelistus	1
Vähe eelistatud	-1
Mitte-eelistatud	-2
Eelistus puudub	0
Välistav	-100

Kuigi hinnangus kasutati punktiskaalat, sisustati iga kriteerium ka eksperdi kvalitatiivse hinnanguga.

2. Eelneva põhjal anti trassikoridoridele koondhinnang sama skaala alusel võrdluskriteeriumigrupi piires ehk milline on konkreetnes lõigus parim alternatiiv. Sellele lisati valdkonnaekspertide sisuline põhjendus.
3. Viimaks selgitati planeerijate ja mõjude hindajate ekspertrühma poolt välja eelistatud trassikoridori alternatiiv eelnevalt antud võrdluskriteeriumigruppide koondhinnete alusel.

Võrdsete eelistustega trassikoridoride puhul anti eelistus eksperthinnangu tulemusel.

Alternatiivide hindamisel ja võrdlemisel arvestati eraldi ehitus- ja kasutusaegseid mõjusid ning anti hinnang, arvestades erinevaid rajamise meetodeid (nt maakaabli puhul lahtine ehk kraavimeetod või kinnine meetod ehk puurimine).

Alternatiive võrreldi võrdsetel alustel, st võimalike leevendusmeetmeteta, et alternatiivid oleksid võrdsetel alustel võrreldavad.

³ Skaalas ei ole tegemist absoluutpunktidega (ehk mitte mõju hindamises mõju olulisuse skaalaga), vaid suhtelise väärtusega ehk punktid tuleb määrata alternatiivide võrdluses.

2. Eelistatud trassialternatiivid

Nagu visandatud trassialternatiivide kirjelduses selgitatud, jagati planeeringuala seitsmeks lõiguks, milles visandatud alternatiive võrreldi.

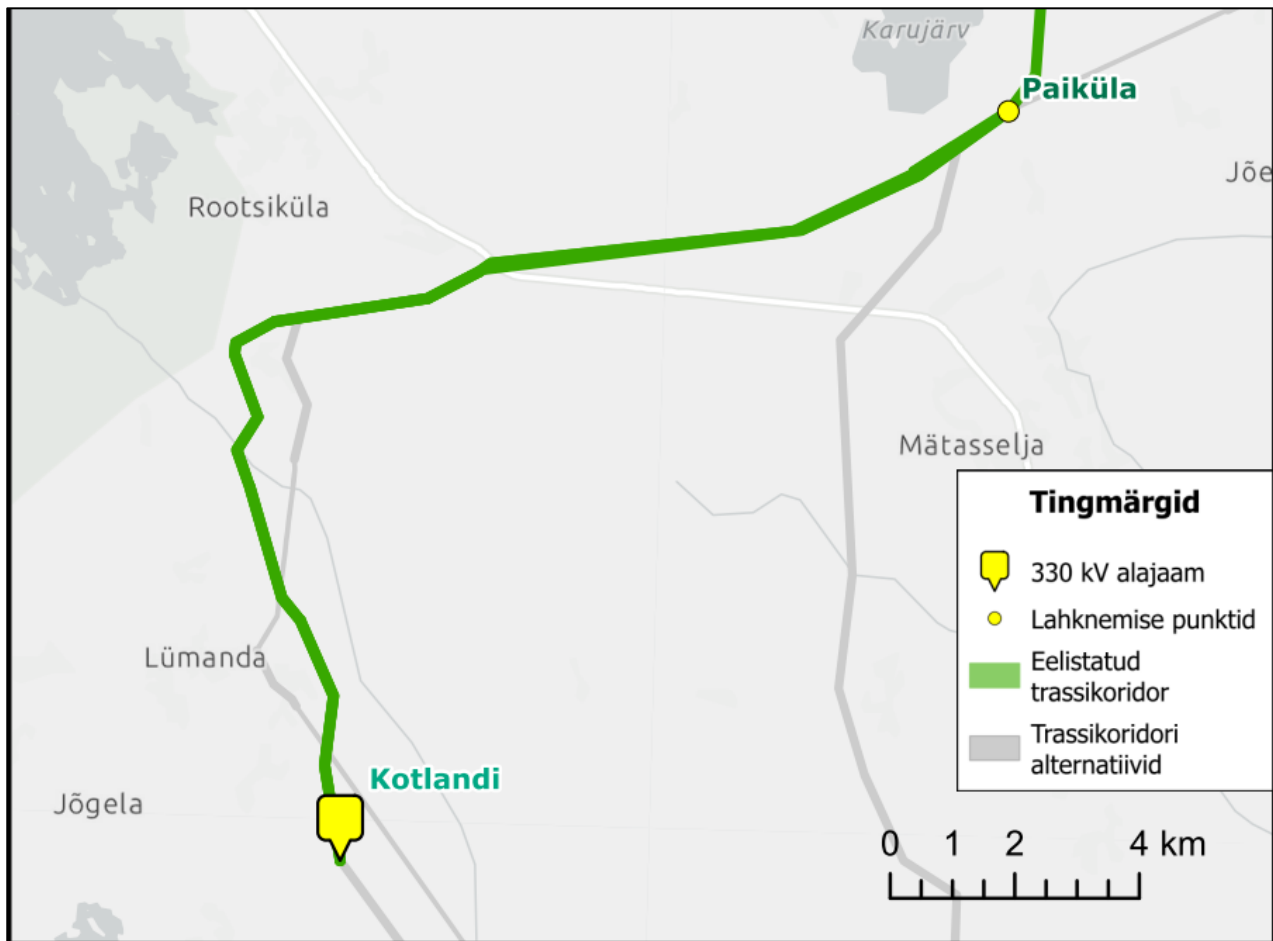
1. Saaremaa läänerannik ehk Kotlandi / Lõmala perspektiivsest alajaamast Paikülani
2. Saaremaa keskosast Saaremaa idarannikuni ehk Paikülast Veere või Mägi-Kurdla perspektiivse alajaamani
3. Saaremaa idarannikult (üle Muhu saare) mandrile, Hanila, Muriste või Paatsalu perspektiivse alajaamani
4. Mandri läänerannikult Lihula alajaama
5. Lihula alajaamast Rumbasse
6. Rumbast Järvakandisse
7. Järvakandist Paide alajaama

Kõigis lõikudes, v.a. Järvakandi ja Paide alajaama vahelises lõigus, on eelistatud trassialternatiivi kõrval hinnatavaks alternatiiviks olemasolev 35 kV või 110 kV õhuliini koridor kavandatud õgvenduste või möödaviikudega.

Järgmisena esitatakse trassialternatiivide eelistuse kokkuvõtte lõikude kaupa.

2.1 Saaremaa läänerrannik

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Kotlandi–Paiküla 1-1 või 4-1

Joonis 1. Kotlandi–Paiküla 1-1

- Sotsiaalse mõju poolest ei ole alternatiivide vahel väga olulist erisust, ükski alternatiiv ei läbi otseselt külakeskusi või tihedamat asustust. Kotlandi–Paiküla 1-1 ja 4-1 trassidel on kõige hõredam asustustihedus ning ka 500 m raadiuses asub vähem elu- ja ühiskondlikke hooneid (vastavalt 39 ja 37). Kinnistuomanike meelsusuuringus said kõnealused alternatiivid samuti teistest veidi kõrgema eelistuse (3,99 ja 3,76 punkti 8st; Lõmala–Paiküla 2-1 hinnati 3,83 ning Kotlandi–Paiküla 3-1 3,71 punktiga 8st). Varieeruvus erinevate variantide vahel ei olnud suur – kõikide alternatiivide hinnangud jäid vahemikku 2,84–3,99 punkti 8st.

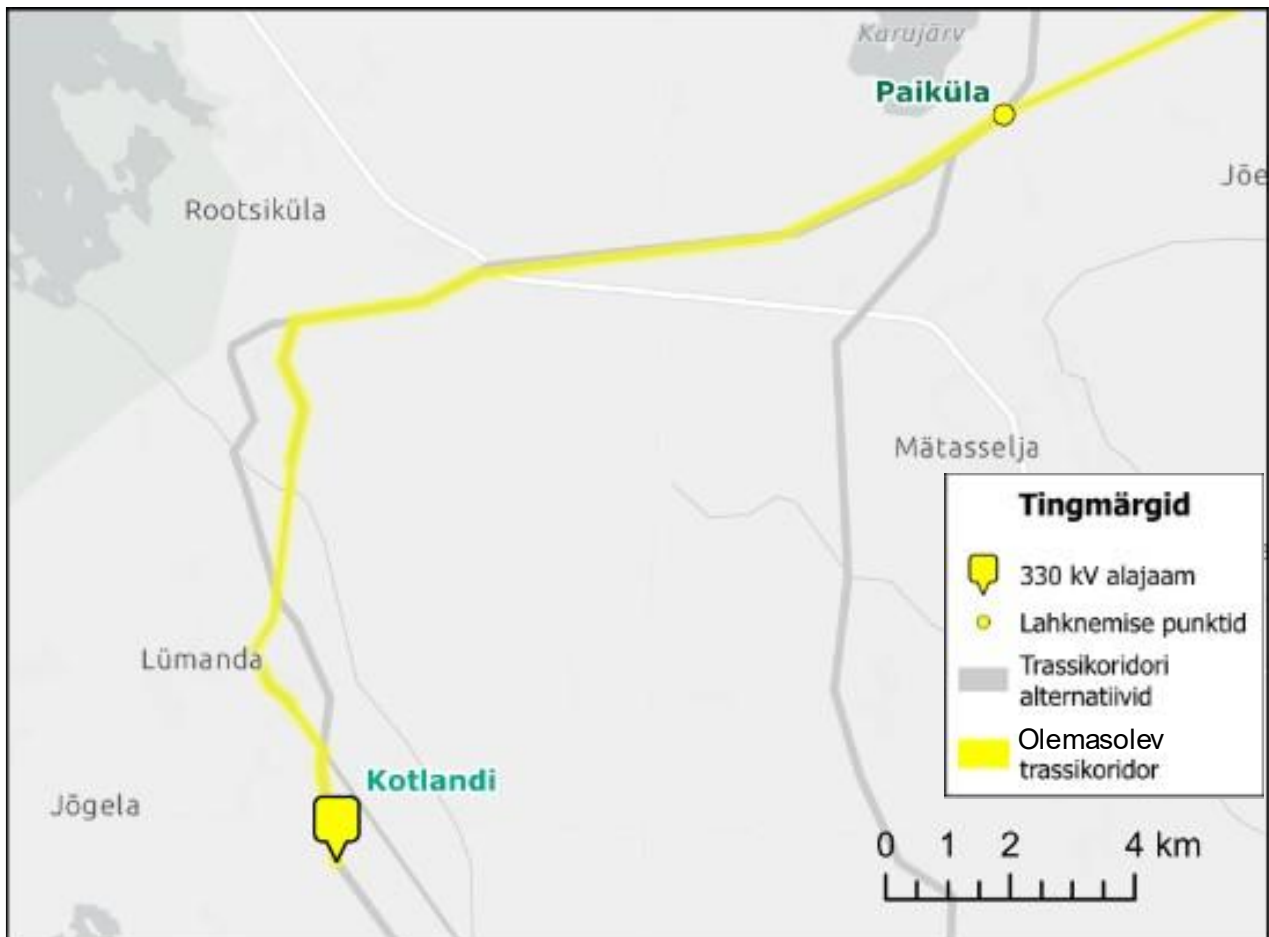
- Investeeringu kogumaksumused on Kotlandi-Paiküla 1-1 ning 4-1 puhul soodsamad Lõmalast alguse saavate alternatiividega võrreldes (vt tabel 1). Kotlandist alguse saavatest alternatiividest on soodsaim Kotlandi-Paiküla 3-1; Kotlandi-Paiküla 4-1 on sellest 0,6 miljonit eurot ehk 6% kallim, Kotlandi-Paiküla 1-1 on 1,6 miljonit eurot ehk 16% kallim.

Tabel 1. Saaremaa lääneranniku alternatiivide maksumus

Alternatiiv	Maksumus	Alternatiiv	Maksumus
Kotlandi-Paiküla 1-1	11,4 milj. eurot	Lõmala-Paiküla 1-1	16,5 milj. eurot
Kotlandi-Paiküla 2-1	14,6 milj. eurot	Lõmala-Paiküla 2-1	12,6 milj. eurot
Kotlandi-Paiküla 3-1	9,8 milj. eurot	Lõmala-Paiküla 3-1	13,5 milj. eurot
Kotlandi-Paiküla 4-1	10,6 milj. eurot	Lõmala-Paiküla 4-1	12,7 milj. eurot

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassikoridor ei kattu Natura alade ja siseriiklikult kaitstavate aladega; trassikoridori ei jää väljaspool Natura alasid registreeritud Natura elupaigatüüpe;
 - trassikoridoris ei ole registreeritud I ja II kategooria kaitsealuseid taimeliike; III kategooria taimeliikidest jäävad enamus trassile vähesel määral, mis ei too kaasa üle 50% kasvukoha hävimist;
 - trassikoridoril on eelistus rohevõrgustiku, veekeskkonna, linnustiku ja nahkhiirte seisukohast;
 - seoses märgalade läbimisega tuleb tähelepanu pöörata kahepaiksete elupaikade säilitamisele;
 - trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

Olemasolevat trassikoridori kasutav alternatiiv: Kotlandi–Paiküla 3-1

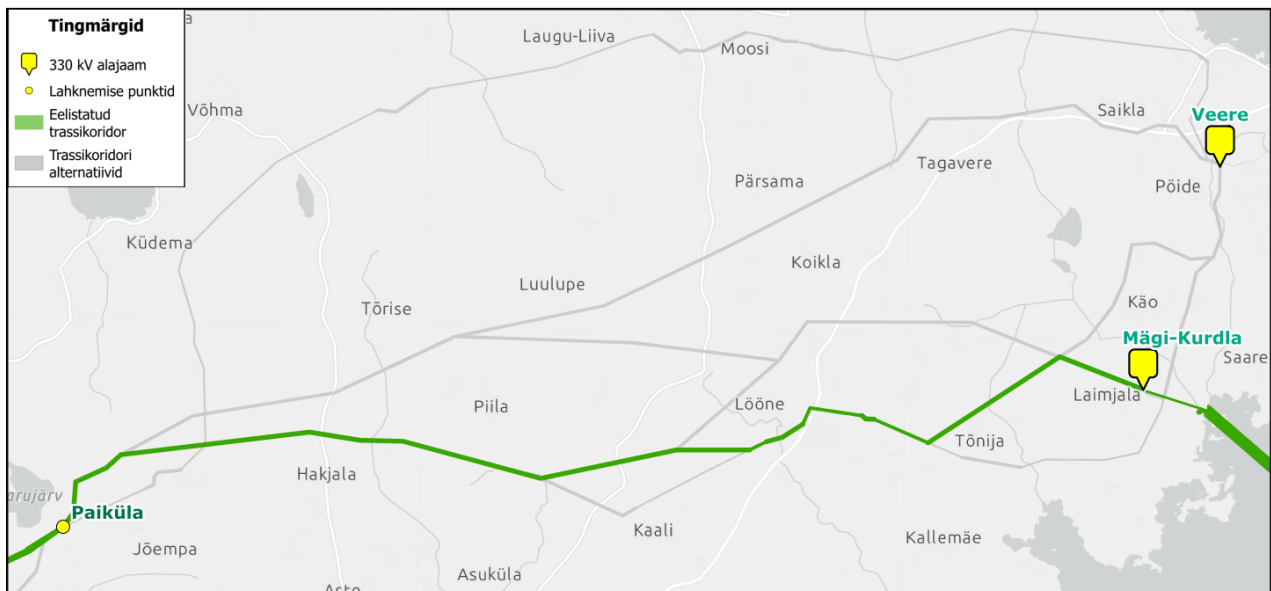
Joonis 2. Kotlandi–Paiküla 3-1

- Kinnistuomanike meelsusuuringu järgi sai ka see alternatiiv teistega võrreldes kõrgema eelistuse, kuigi trass kulgeb suhteliselt tihedalt asustustatud piirkonnas. Trassist 100 m kaugusele jääb 9 eluhoonet (teiste alternatiivide puhul enamjaolt 0 või 1). Trass läbib RMK kogukonnaala (endine KAH-ala) Kuuse külas.
- Alternatiivi kogumaksumus on kõige väiksem – 9,8 milj. eurot (vt tabel 1).
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassikoridor ei kattu Natura alade ja siseriiklikult kaitstavate aladega;

- trassikoridoris ei ole registreeritud I ja II kategooria kaitsealuseid taimeliike; III kategooria taimeliikidest jäävad enamuse trassile vähesel määral, mis ei too kaasa üle 50% kasvukoha hävimist;
- trassikoridoril on eelistus rohevõrgustiku, veekeskkonna, linnustiku ja nahkhiirte seisukohast;
- seoses märgalade läbimisega tuleb tähelepanu pöörata kahepaiksete elupaikade säilitamisele;
- trassikoridor on enim eelistatud kliimamõju seisukohast (väikseim mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

2.2 Saaremaa keskosa

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Paiküla–Mägi–Kurdla 1-1

Joonis 3. Paiküla–Mägi–Kurdla 1-1

- Sotsiaalsete kriteeriumite lõikes ei ole tegemist esimese eelistusega. Sotsiaalsete kriteeriumite poolt oleks esimeseks eelistuseks Paiküla–Veere suund ja alternatiiv 7-1 (väikseim negatiivne mõju pea kõikide kriteeriumide lõikes, va kinnistuomanike eelistus). Kuivõrd aga lõigul

Saaremaalt mandrile langeb tugev eelistus alternatiivile, mis saab alguse Mägi-Kurdlast, tuleks eelistada Paiküla–Mägi-Kurdla suunda.

- Sotsiaalse hinnangu poolest võiks Mägi-Kurdla suunal eelistada alternatiive 5-1 või 6-1, mis kulgevad väiksema asustusega piirkondades ning ka väiksemas osas väärtuslikul maastikul. Kinnistuomanike eelistuses on kõik Mägi-Kurdlasse suunduvad alternatiivid saanud enamvähem sama hinnangu ning jäävad vahemikku 5,55–5,89 punkti 14st.
- Paiküla–Mägi-Kurdla alternatiivid on keskmiselt u 5 miljonit eurot ehk u 20–25% võrra soodsamad kui Paiküla–Veere alternatiivid (vt tabel 2). Paiküla–Mägi-Kurdla alternatiividest on kõige soodsamad 1-1 ja 2-1 (vastavalt 24,5 ning 24,3 miljonit eurot).

Tabel 2. Saaremaa keskosa alternatiivide maksumus

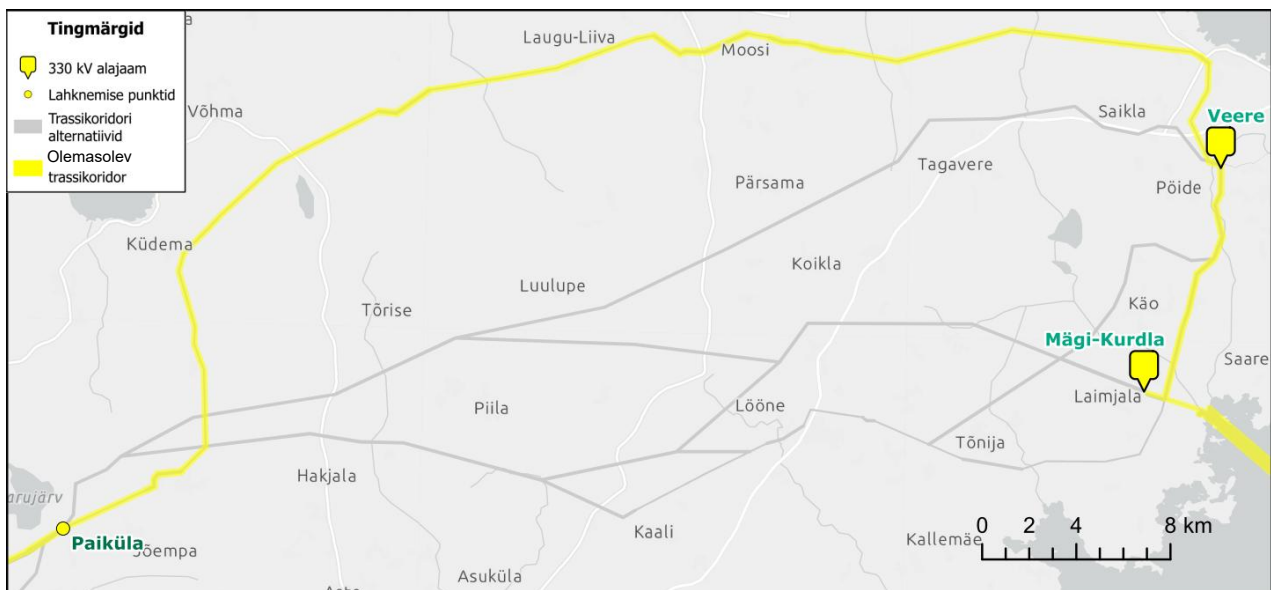
Alternatiiv	Maksumus	Alternatiiv	Maksumus
Paiküla–Veere 1-1	29,0 milj. eurot	Paiküla–Mägi-Kurdla 1-1	24,5 milj. eurot
Paiküla–Veere 2-1	30,8 milj. eurot	Paiküla–Mägi-Kurdla 2-1	24,3 milj. eurot
Paiküla–Veere 3-1	29,0 milj. eurot	Paiküla–Mägi-Kurdla 3-1	25,1 milj. eurot
Paiküla–Veere 4-1	29,1 milj. eurot	Paiküla–Mägi-Kurdla 4-1	25,2 milj. eurot
Paiküla–Veere 5-1	29,0 milj. eurot	Paiküla–Mägi-Kurdla 5-1	25,5 milj. eurot
Paiküla–Veere 7-1	28,1 milj. eurot	Paiküla–Mägi-Kurdla 6-1	26,1 milj. eurot
Paiküla–Veere 8-1	30,2 milj. eurot		
Paiküla–Veere 9-1	30,4 milj. eurot		

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassikoridor ei kattu Natura alade ja siseriiklikult kaitstavate aladega; esineb kattumine väljaspool Natura alasid registreeritud

Natura elupaigatüüpidega ja projekteeritava Kuumi looduskaitsealaga;

- trassikoridoris ei ole registreeritud I ja II kategooria kaitsealuseid taimeliike; esineb kattumine II III kategooria taimeliigi kasvukohaga;
- trassikoridoril on eelistus taimestiku, väriselupaikade, rohevõrgustiku, veekeskkonna ja linnustiku seisukohast;
- nahkhiirte seisukohast on võimalik leida lahendus, mis minimeerib mõju nahkhiirtele, kui arvestatakse nende ökoloogilisi vajadusi ja rakendatakse ennetavaid meetmeid;
- seoses märgalade läbimisega tuleb tähelepanu pöörata kahepaiksete elupaikade säilitamisele;
- trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

Olemasolevat trassikoridori kasutav alternatiiv: Paiküla–Veere 1-1 (vaja pikendada Mägi-Kurdlandi)

Joonis 4. Paiküla–Veere 1-1

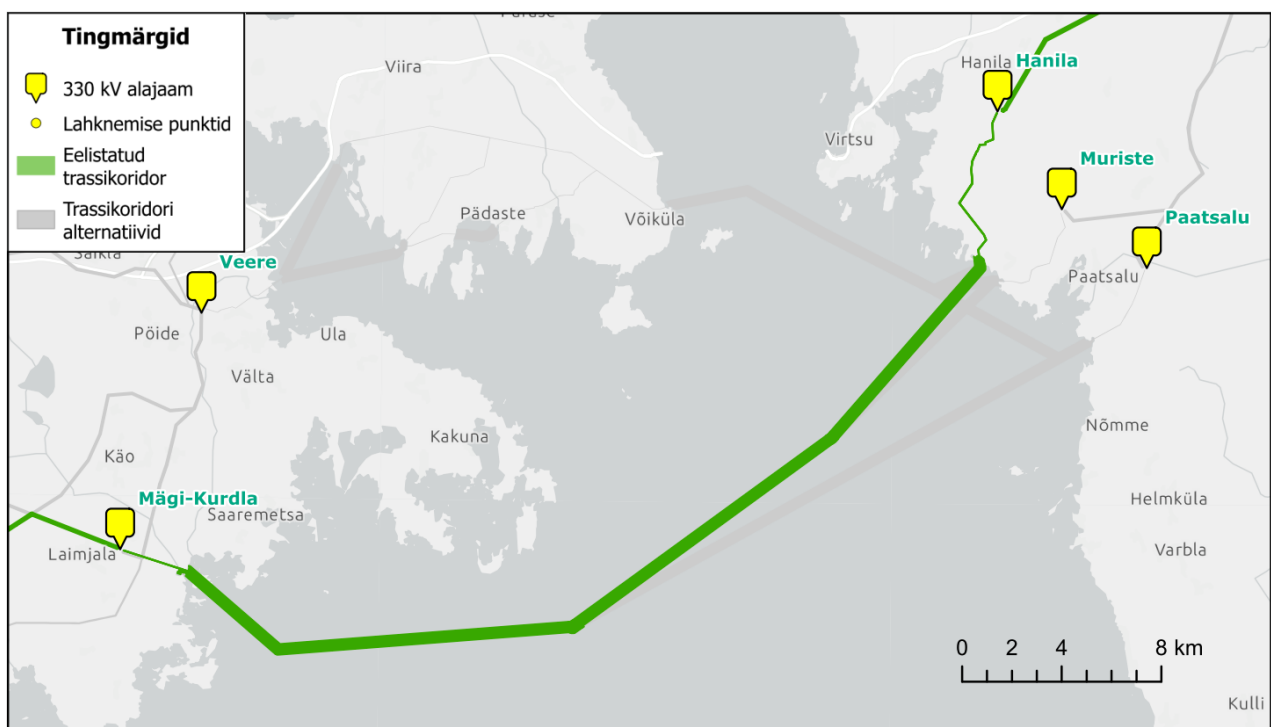
- Trassikoridori servast 500 m raadiusse jääb 204 elu- või ühiskondlikku hoonet, mis on tunduvalt rohkem teistest Paiküla–Veere alternatiividest (teised alternatiivid vahemikus 50–158). Samas kinnistuomanike seas läbi viidud meelsusuuringu järgi eelistavad kinnistuomanikud just seda alternatiivi (6,42 punkti 14st; teised Veeresse suunduvad alternatiivid vahemikus 5,04–5,65 punkti 14st) – ilmselt seetõttu, et tegemist on kõige enam olemasolevas trassikoridoris kulgeva alternatiiviga.
- Trassialternatiivi kogumaksumus on umbes 29 miljonit eurot – u 5 miljonit eurot kallim kui Mägi–Kurdlasse suunduvate alternatiivid (vt tabel 2).
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas on see alternatiiv oluliselt vähem eelistatud võrreldes Paiküla–Mägi–Kurdla 1-1 alternatiiviga:
 - trassikoridor kattub Liigalaskma–Orinõmme loodusala ja seal kaitstavate elupaigatüüpidega ning väljaspool Natura alasid registreeritud Natura elupaigatüüpidega;
 - trassikoridor kattub projekteeritavate kaitsealadega ja projekteeritava Järise must-toonekure püsielupaigaga;
 - trassikoridoris esineb kattumine I ja II kategooria kaitsealuste taimeliikide kasvukohtadega ning terve rea III kategooria taimeliikide kasvukohtadega;
 - linnustiku seisukohast on trassikoridor mitte eelistatud, sest elupaigakadu ja kokkupõrkerisk on üle keskmise;
 - trassikoridoril on eelistus loomastiku, märgalade, rohevõrgustiku ja nahkhiirte seisukohast;
 - trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

2.3 Saaremaalt mandrile

NB! Kuna üle Muhu ei ole võimalik maakaablit kultuurimälestiste tõttu rajada ning kalastiku eksperthinnangu kohaselt on Väikseses väinas leitud kudemisvalmis suguproduktidega merisiigu, on siin mõlemad eelistused uues koridoris.

NB! Lõplik valik sõltub praegu läbiviidavast merisiia koelmualade uuringust. Uuring valmib eelduslikult 2026. aasta märtsis.

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Mägi-Kurdla–Hanila

Joonis 5. Mägi-Kurdla–Hanila

- Sotsiaalsete kriteeriumite poolest on selgelt eelistatud alternatiivid, mis ei kulge üle Muhu saare. Kõrgeima punktiskooriga on alternatiiv Mägi-Kurdla–Paatsalu, mis on ühtlasi ka elanike eelistus. Mägi-Kurdlast Hanilasse suunduva alternatiivi puhul jääb maakaabli ümbrusse rohkem elamuid, samuti kulgeb see suuremas osas väärtuslikul maastikul: Paatsallu suunduv maakaabel läbib väärtuslikku maastiku u 2,4 km ulatuses, Hanilasse suunduv kaabel u 4,4 km pikkuses.

- Kuna merekaabli rajamine on kallis, erinevad alternatiivide maksumused üksteisest üsna palju. Mägi-Kurdla–Hanila alternatiiv on kõige kallim – 196 miljonit eurot (vt tabel 3). Mägi-Kurdlast alguse saavatest alternatiividest odavam oleks Muristesse suunduv alternatiiv, mis on 12 miljonit eurot ehk umbes 6% odavam kui Hanilasse suunduv alternatiiv. Muriste ja Paatsalu suuna vahel ei ole olulist erinevust – Paatsallu suunduv alternatiiv on ainult 2 miljonit eurot kallim ehk alla 1% kogumaksumusest.

Odavamad on Veerest algavad alternatiivid: odavam oleks Veere–Muriste 1, mille maksumus on 40 miljonit eurot odavam – 156 milj. eurot (vt tabel 3). Samas on siin oluline arvestada, et Saaremaa keskosas on Mägi-Kurdlasse suunduvad alternatiivid umbes 5 milj. eurot soodsamad kui Veeresse suunduvad alternatiivid (mis ei ole küll merekaabli hinda ning kogu merd läbiva lõigu maksumust arvestades oluline sääst).

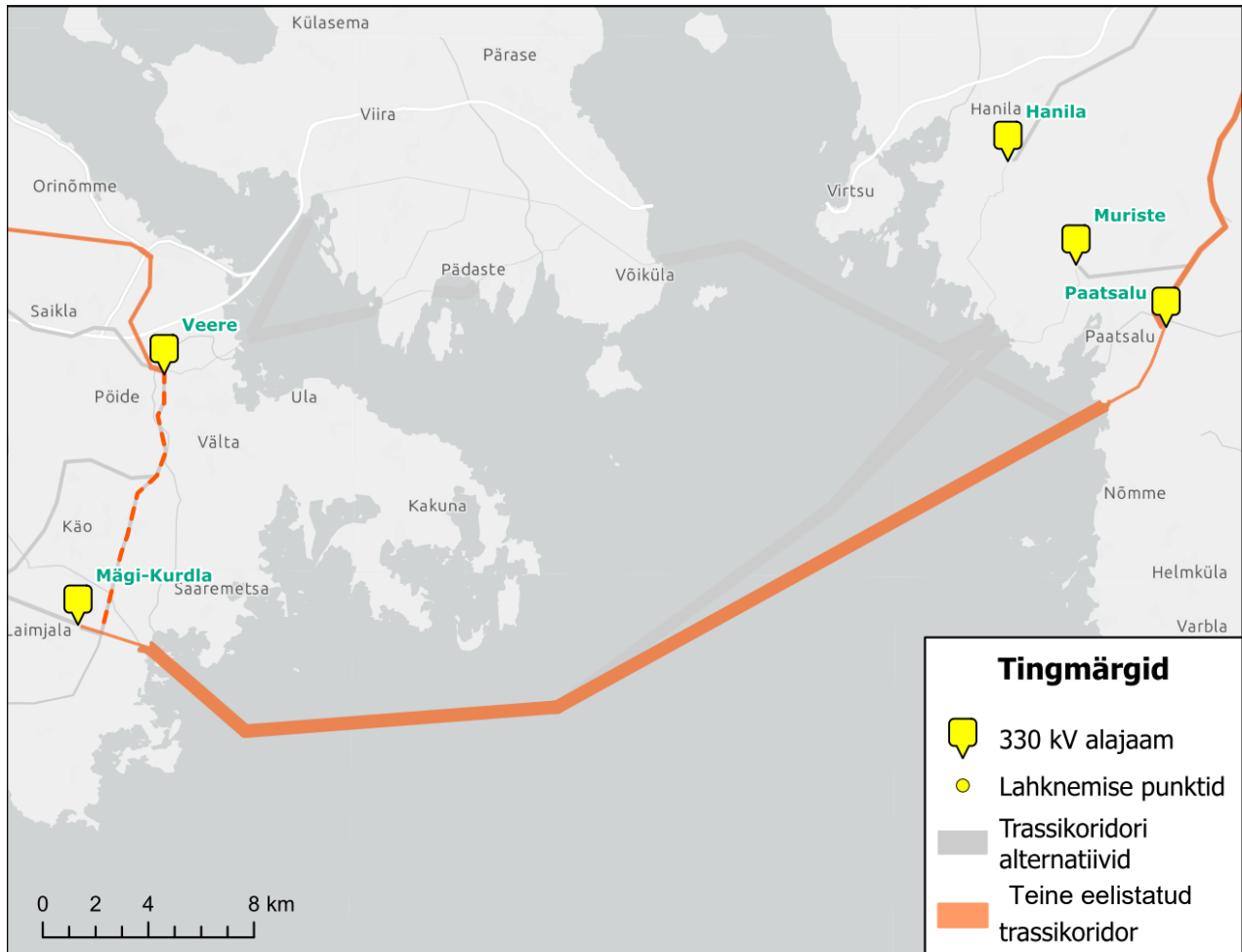
Tabel 3. Saaremaalt mandrile suunduvate alternatiivide maksumus

Alternatiiv	Maksumus
Mägi-Kurdla–Paatsalu	188 milj. eurot
Mägi-Kurdla–Muriste	184 milj. eurot
Mägi-Kurdla–Hanila	196 milj. eurot
Veere–Paatsalu 1	172 milj. eurot
Veere–Paatsalu 2	180 milj. eurot
Veere–Paatsalu 3	184 milj. eurot
Veere–Muriste 1	156 milj. eurot
Veere–Muriste 2	168 milj. eurot
Veere–Muriste 3	172 milj. eurot
Veere–Hanila 1	164 milj. eurot

Veere–Hanila 2	180 milj. eurot
Veere–Hanila 3	176 milj. eurot

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - tuleb arvestada, et Mägi–Kurdla–Hanila trassikoridor kattub Natura loodus- ja linnualadega ning siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega eelkõige rannikul ja merealal (neid vältida pole võimalik);
 - maakaabli trassikoridoris väljaspool kaitsealasid on registreeritud II kategooria kaitsealuse taimeliigi emaputke kasvukoht; III kategooria kaitsealuste taimeliikide kasvukohti ei ole registreeritud;
 - kuna trassilõigustus on elektriliin maa- ja merekaablina, on sellel tugev eelistus maismaaloomastiku, märgalade ja linnustiku seisukohast, nõrk eelistus kaitstavate loodusobjektide ja rohevõrgustiku seisukohast;
 - veekeskkonnale (eelkõige merekeskkonnale) avalduv mõju on valdavalt ehitusaegne; vajalik on leevendusmeetmete seadmine;
 - merepõhjaelustiku seisukohast ei ole alternatiiv eelistatud, sest selle ruumivajadus meres on suurem, kui Suurt ja Väikest väina läbivatel trassikoridoridel; sellest tulenevalt hõlmab trassikoridor ka suurema elupaigatüüpide pindala;
 - kalastiku seisukohast on Muhu saarest lõuna poolt kulgevad kolm trassikoridori eeldatavalt eelistatumad kui Suurt ja Väikest väina läbivad trassikoridorid. Käimas on merisiia koelmualade uuring, mille põhjal täpsustatakse merekaabli trassikoridoride eelistust;
 - trassikoridor on tugevalt eelistatud kliimamõju seisukohast (väikseim mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega ning heitega, mis tuleneb merepõhja setetest).

Teine eelistus uues koridoris: Mägi-Kurdla–Paatsalu

Joonis 6. Mägi-Kurdla–Paatsalu

- Mägi-Kurdla–Paatsalu alternatiiv oleks sotsiaalsete kriteeriumite poolest eelistatum. Kinnistuomanike meelsusuuringus sai see teistest alternatiividest tunduvalt suurema eelistuse (8,57 punkti 12st), samuti kulgeb see teistest alternatiividest tunduvalt vähemal määral väärtuslikul maastikul (u 2,5 km, teised alternatiivid vahemikus 4,4–12,0 km). Ühtki elu- või ühiskondlikku hoonet ei jää 100 m raadiusse.
- Trassialternatiivi kogumaksumus on umbes 188 miljonit eurot – u 8 miljonit eurot soodsam Hanilasse suunduvast alternatiivist (vt tabel 3). Samas on see siiski kallim Veerest algavatest alternatiividest.

- Kalapüügi puhul on asjakohane arvesse võtta ka rannapüüki (traalpüüki alal ei toimu). Mägi-Kurdlast alguse saavad alternatiivid läbivad rannapüügi ruute 173, 174, 231 ja 246 (teised alternatiivid püügiruute ei läbi). Samas jäävad püügiruutude väljapüügid vahemikku 5,8-14,2 tonni aastas (rannapüügi kohta väike maht; näiteks Pärnu lahe püügiruudust, mis asub Pärnu jõe suudmele kõige lähemal, ulatub väljapüük 3840 tonnini aastas).
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - tuleb arvestada, et Mägi-Kurdla–Paatsalu trassikoridor kattub Natura loodus- ja linnualadega ning siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega eelkõige rannikul ja merealal (neid vältida pole võimalik);
 - maakaabli trassikoridoris väljaspool kaitsealasid ei ole registreeritud kaitsealuste taimeliikide kasvukohti ega kahepaiksete elupaiku;
 - kuna trassilõigus on elektriliin maa- ja merekaablina, on sellel tugev eelistus taimestiku, väriselupaikade ja maismaaloomastiku, seisukohast, nõrk eelistus kaitstavate loodusobjektide ja märgalade seisukohast;
 - veekeskkonnale (eelkõige merekeskkonnale) avaldub mõju on valdavalt ehitusaegne; vajalik on leevendusmeetmete seadmine;
 - merepõhjaelustiku seisukohast ei ole alternatiiv eelistatud, sest selle ruumivajadus meres on suurem, kui Suurt ja Väikest väina läbivatel trassikoridoridel; sellest tulenevalt hõlmab trassikoridor ka suurema elupaigatüüpide pindala;
 - kalastiku seisukohast on Muhu saarest lõuna poolt kulgevad kolm trassikoridori eeldatavalt eelistatumad kui Suurt ja Väikest väina läbivad trassikoridorid. Käimas on merisiia koelmualade uuring, mille põhjal täpsustatakse merekaabli trassikoridoride eelistust;

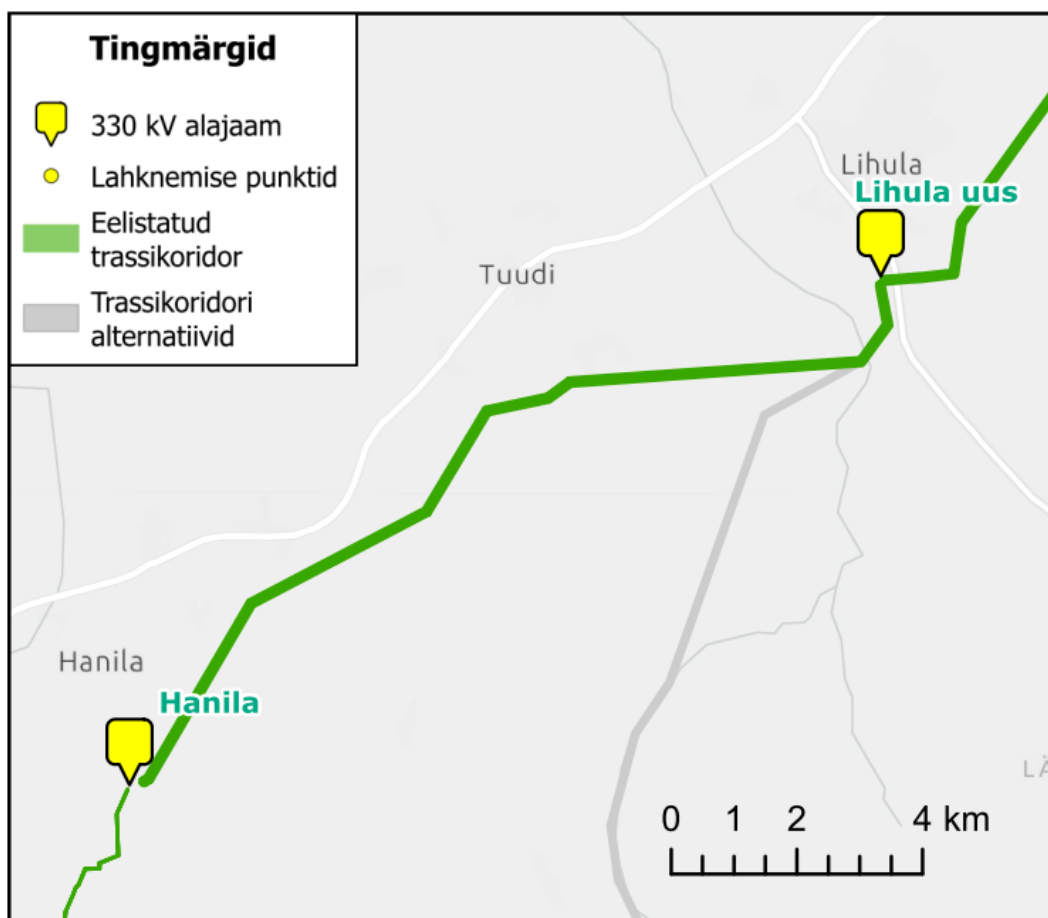
- o trassikoridor on tugevalt eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega ning heitega, mis tuleneb merepõhja setetest).

2.4 Mandri läänerannik–Lihula

NB! Kuna selles lõigus ei ole olemasolevat koridori, on siin mõlemad eelistused uues koridoris.

NB! Lõplik valik sõltub praegu läbiviidavast merisiia koelmualade uuringust. Uuring valmib eelduslikult 2026. aasta märtsis.

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Hanila–Lihula 2

Joonis 7. Hanila–Lihula

- Kõik alternatiivid asuvad piirkonnas, kus on hajusalt paiknev hõre asustus ning olemuslikult on kõik alternatiivid omavahel sarnased, olulisi eristavaid faktoreid ei esine. Üksnes elu- ja ühiskondlike hoonete arv on Hanilast algaval alternatiivil kolm korda kõrgem (Muristest ja Patsalust algavate alternatiivide puhul 10, Hanila puhul 29). Kinnistuomanike meelsusuuringu järgi eelistatakse Hanilast algavat alternatiivi (2,18 punkti 3st; Muristel 1,69, Paatsalul 1,79).
- Hanilast alguse saav alternatiiv on teistest alternatiividest umbes 3 miljonit eurot ehk kolmandiku võrra kallim (vt tabel 4).

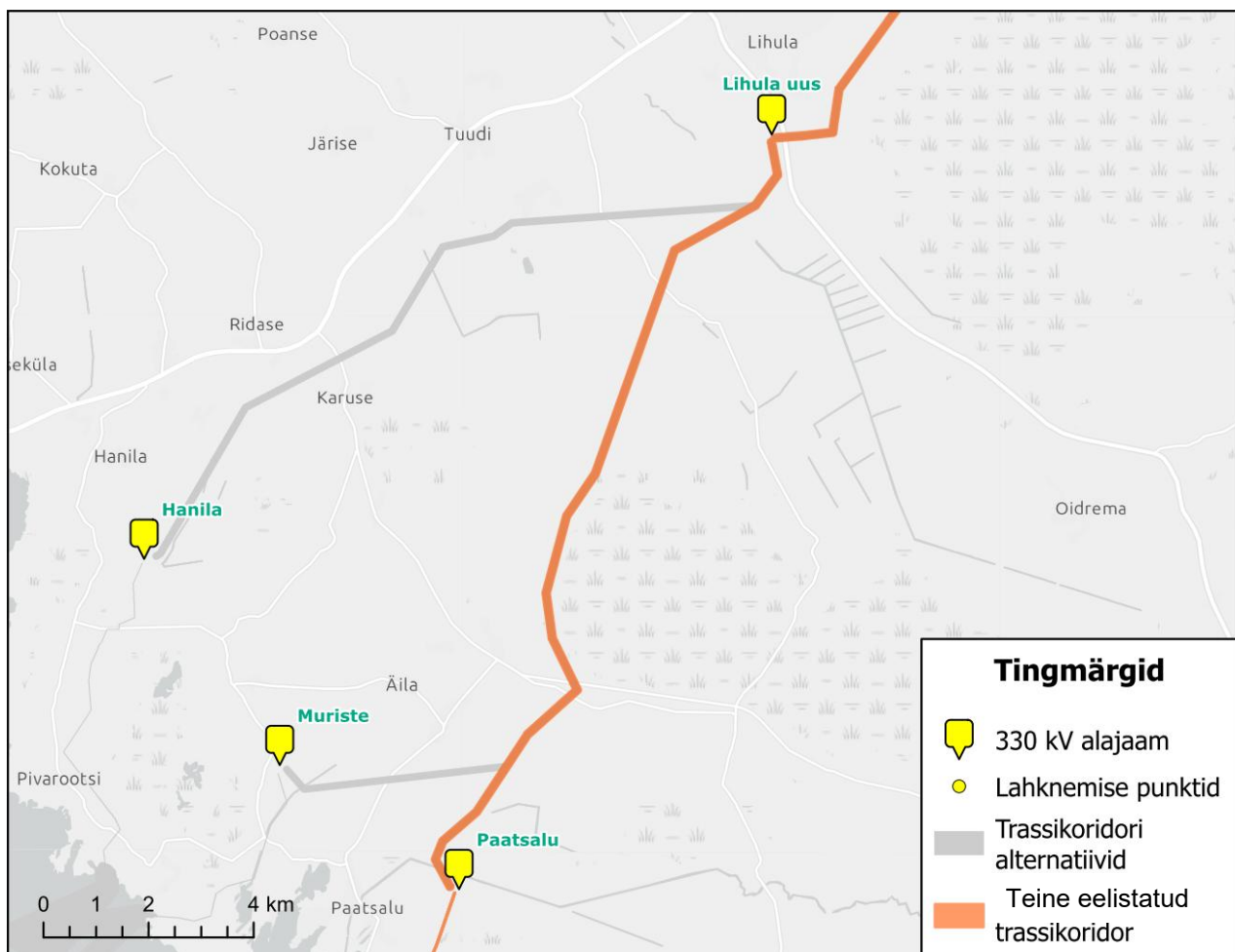
Tabel 4. Mandri läänerannikult Lihulasse suunduvate alternatiivide maksumus

Alternatiiv	Maksumus
Muriste–Lihula	9,6 milj. eurot
Paatsalu–Lihula	8,7 milj. eurot
Hanila–Lihula 2	12,0 milj. eurot

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassikoridor ei kattu Natura loodus- ja linnualadega ega siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega;
 - trassikoridoris on registreeritud mõned II ja III kategooria kaitsealuste taimeliikide (käpaliste) kasvukohad ja kaks vääriselupaika; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;
 - trassialternatiivil on tugev eelistus maismaaloomastiku, rohevõrgustiku, veekeskkonna, linnustiku ja nahkhiirte seisukohast;

- alternatiivide eelistust lõigus 4 võib mõjutada lõigus 3 käimas olev merisiia koelmualade uuring, mille põhjal täpsustatakse merekaabli trassikoridoride eelistust;
- trassikoridor ei ole eelistatud kliimamõju seisukohast (suur mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

Teine eelistus uues koridoris: Paatsalu–Lihula

Joonis 8. Paatsalu–Lihula

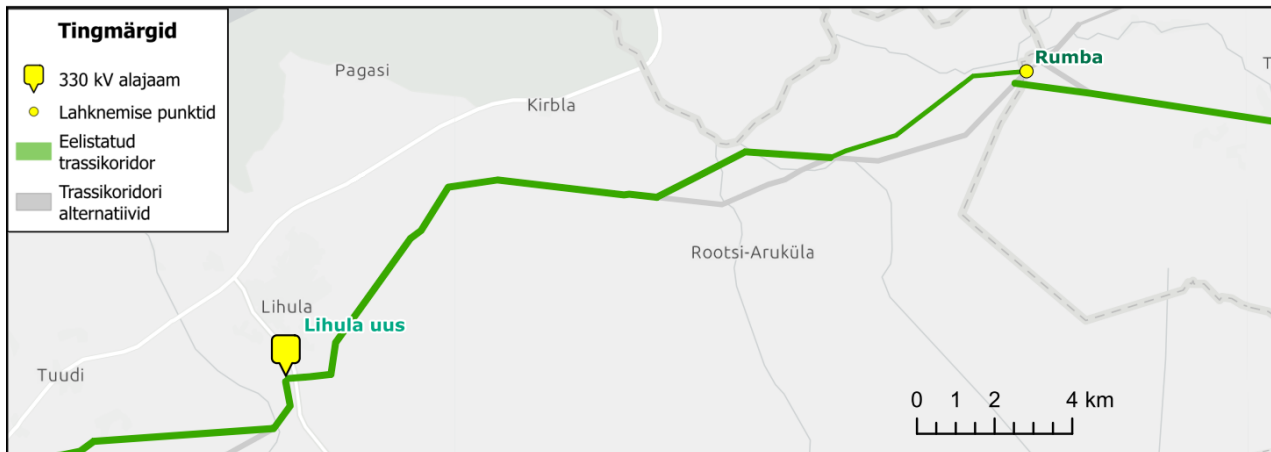
- Nagu ülal, Hanila–Lihula 2 kirjelduses märgitud, siis olulist erinevust sotsiaalsete kriteeriumite poolest alternatiivide vahel ei ole.
- Tegemist on lõigu odavaima alternatiiviga kogumaksumusega 8,7 milj. eurot (vt tabel 4).

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassikoridor ei kattu Natura loodus- ja linnualadega ega siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega;
 - trassikoridoris on registreeritud II ja III kategooria kaitsealuste taimeliikide kasvukohti ning vääriselupaiku; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;
 - trassialternatiivil on nõrk eelistus maismaaloomastiku, rohevõrgustiku, veekeskkonna ja nahkhiirte seisukohast;
 - linnustiku seisukohast ei ole trassialternatiiv eelistatud, sest see on halb variant elupaigakao seisukohast ning kokkupõrkeoht on üle lõigu keskmise;
 - alternatiivide eelistust lõigus 4 võib mõjutada lõigus 3 käimas olev merisiia koelmualade uuring, mille põhjal täpsustatakse merekaabli trassikoridoride eelistust;
 - trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

2.5 Lihula–Rumba

NB! Selles lõigus on uues koridoris valitud kaks eelistust, sest võrdluskriteeriumite järgi valitud eelistus (4-1) erineb olemasolevas koridoris kulgevast eelistusest (2-1) väga vähe. Et võrdluses oleks ka võimalikult palju erinev uues koridoris kulgev alternatiiv, on võrdlusse jäetud ka teine eelistus (8-1).

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Lihula–Rumba 4-1

Joonis 9. Lihula–Rumba 4-1

- Sotsiaalsete kriteeriumite lõikes eristavaid faktoreid esile ei kerkinud. Alternatiivide läbitav keskkond ei erine elanikkonna tiheduse, elu- ja ühiskondlike hoonete puhvritesse sekkumise, trassist 500 m kaugusel asuvate hoonete arvu vms poolest. Kinnistuomanikud eelistasid teistest veidi enam alternatiive 5-1 ja 1-1, kuid vastanuid oli väga vähe ning ka erinevused eelistuste vahel on väikesed (kõik alternatiivid said hinded vahemikus 2,8–3,3 punkti 6st).
- Ka investeeringu kogumaksumuse osas ei ole alternatiivide vahel olulist erisust – kõigi alternatiivide maksumused jäävad vahemikku 10,1–10,7 miljonit eurot (vt tabel 5).

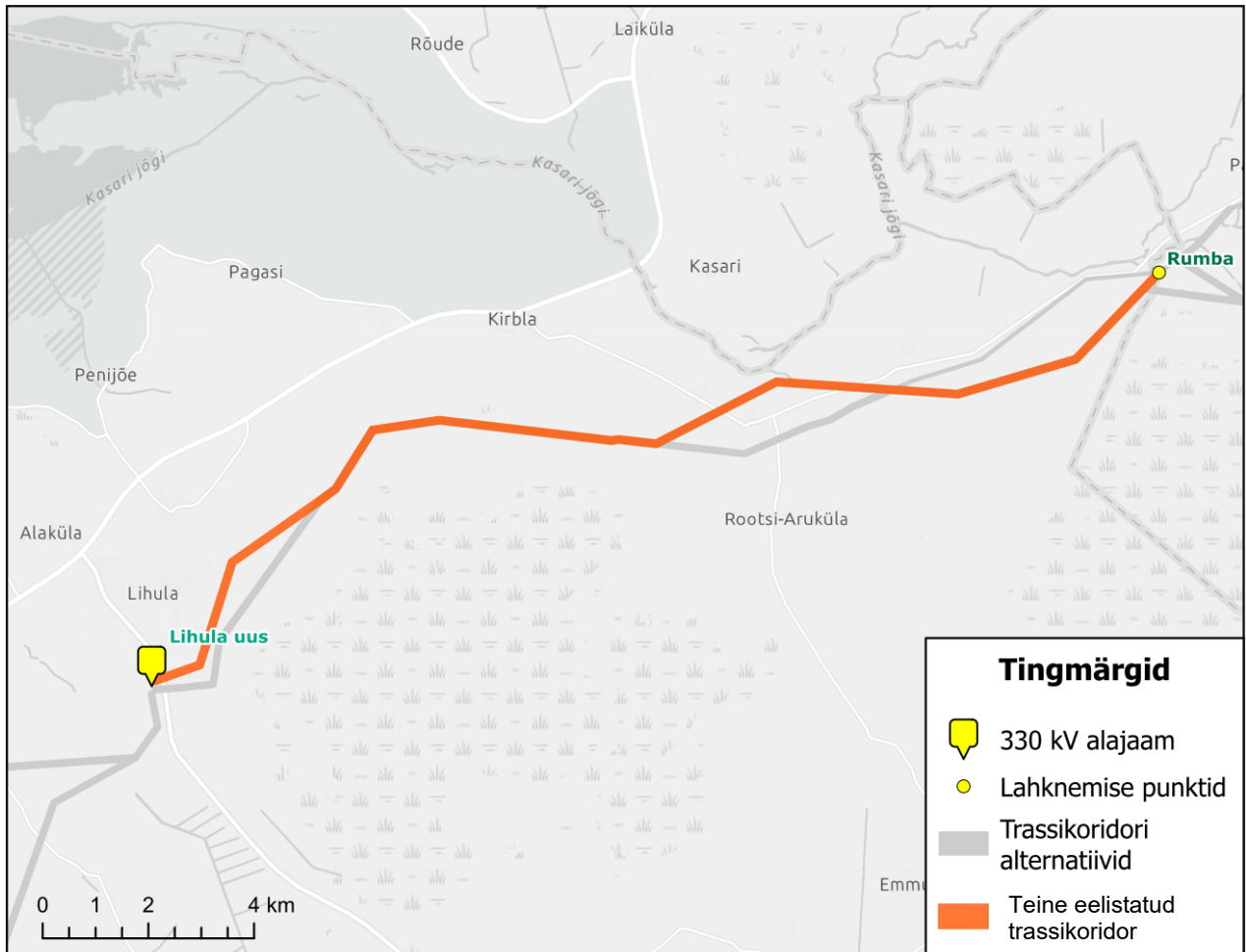
Tabel 5. Lihula–Rumba alternatiivide maksumus

Alternatiiv	Maksumus
Lihula–Rumba 1-1	10,7 milj. eurot
Lihula–Rumba 2-1	10,1 milj. eurot
Lihula–Rumba 3-1	10,7 milj. eurot
Lihula–Rumba 4-1	10,1 milj. eurot

Lihula–Rumba 5-1	10,7 milj. eurot
Lihula–Rumba 8-1	10,5 milj. eurot

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv kattub Natura loodus- ja linnualadega ning siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega väga väikeses osas (0,07 ha); trassikoridoris on registreeritud kolme elupaigatüübi esinemine;
 - trassikoridoris on registreeritud ühe III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukoht; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;
 - trassialternatiivil on tugev eelistus veekeskkonna seisukohast ning nõrk eelistus taimestiku, rohevõrgustiku ja nahkhiirte seisukohast;
 - linnustiku seisukohast ei ole trassialternatiiv eelistatud, sest see on halb variant elupaigakao tõttu ning kokkupõrkekoht on üle lõigu keskmise;
 - trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

Teine eelistus uues koridoris: Lihula–Rumba 8-1

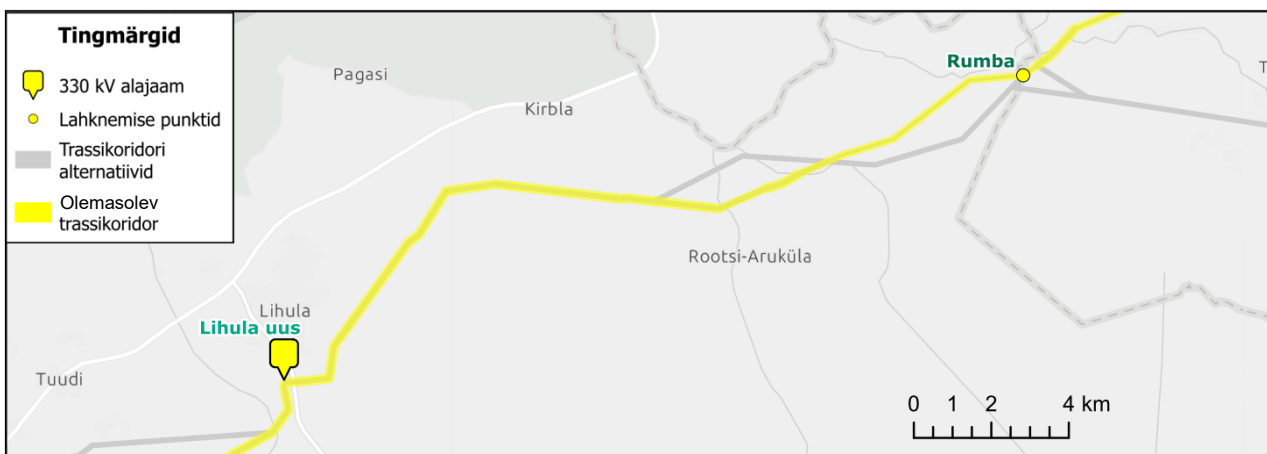

Joonis 10. Lihula–Rumba 8-1

- Nagu ülal, Lihula–Rumba 4-1 alternatiivi kirjelduses märgitud, ei ole vaadeldaval lõigul sotsiaalsete ega majanduslike kriteeriumite lõikes alternatiivide vahel olulist erisust.
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv kattub Natura loodus- ja linnualadega ning siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega väga väikeses osas (0,07 ha); trassikoridoris on registreeritud kolme elupaigatüübi esinemine;

- trassikoridoris on registreeritud ühe III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukoht; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;
- trassialternatiivil on tugev eelistus linnustiku ja nahkhiirte seisukohast ning nõrk eelistus taimestiku ja vääriselupaikade ning veekeskonna seisukohast;
- trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

Olemasolevat trassikoridori kasutav alternatiiv: Lihula–Rumba 2-1

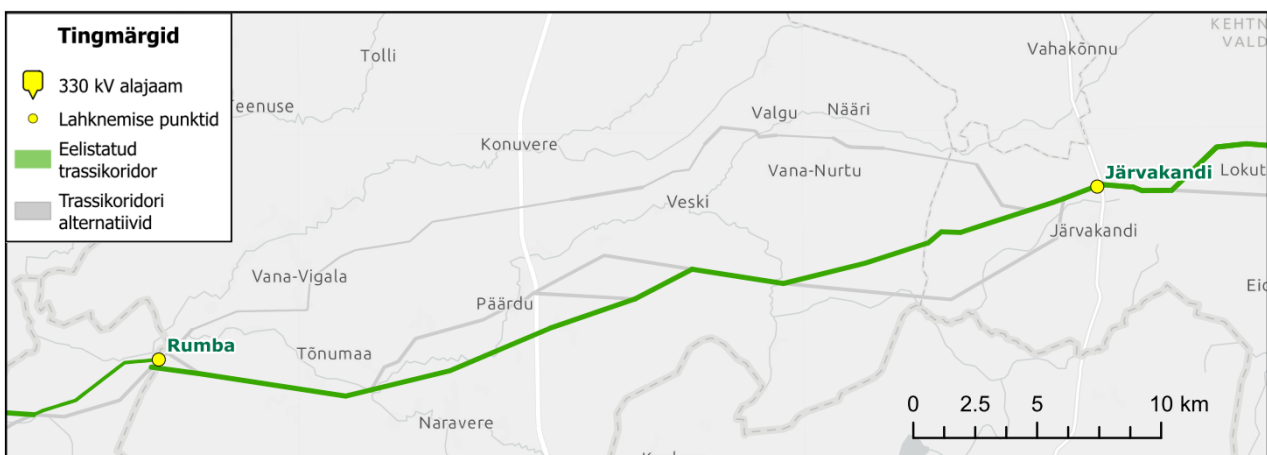
Joonis 11. Lihula–Rumba 2-1

- Nagu ülal, Lihula–Rumba 4-1 alternatiivi kirjelduses märgitud, ei ole vaadeldaval lõigul sotsiaalsete ega majanduslike kriteeriumite lõikes alternatiivide vahel olulist erisust.
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv kattub Natura loodus- ja linnualadega ning siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega väga väikeses osas (0,07 ha); trassikoridoris on registreeritud kolme elupaigatüübi esinemine;

- trassikoridoris on registreeritud ühe III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukoht ja osaliselt üks vääriselupaik; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;
- trassialternatiivil on tugev eelistus rohevõrgustiku, veekeskkonna ja nahkhiirte seisukohast;
- linnustiku seisukohast ei ole trassialternatiiv eelistatud, sest see on halb variant elupaigakao tõttu ning kokkupõrkekoht on üle lõigu keskmise;
- trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

2.6 Rumba–Järvakandi

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Rumba–Järvakandi 3

Joonis 12. Rumba–Järvakandi 3

- Asustustrahvilt on tegemist hajaasustusega, kus elanikke on tihedamalt Järvakandi ümbruses, kuid tihedamalt koos asuvaid hooneid leidub kõikides külades. Sotsiaalsete kriteeriumide alusel ei ole Rumba–Järvakandi 3 eelistatuim, kuid ei erine ka palju esimestest eelistustest (Rumba–Järvakandi 5 või 7): asustustihedus on umbes sama, 100 m raadiuses asub 21 eluhoonet (parimal 11), 500 m raadiuses 119 eluhoonet

(parimal 110). Alternatiiv kulgeb 1,6 km väärtuslikul maastikul (parima alternatiivi puhul 1,0 km).

- Kinnistuomanike eelistus on alternatiiv Rumba–Järvakandi 1 (4,46 punkti 7st; Rumba–Järvakandi 3 hinnang 3,39 punkti 7st).
- Kõige soodsam alternatiiv antud lõigul on Rumba–Järvakandi 1, mis kasutab kõige enam olemasolevat koridori (vt tabel 6). Rumba–Järvakandi 3 on uut koridori kasutavatest alternatiividest odavaim, kuid vahed teiste alternatiividega on väikesed (alla 1 milj. euro).

Tabel 6. Rumba–Järvakandi alternatiivide maksumus

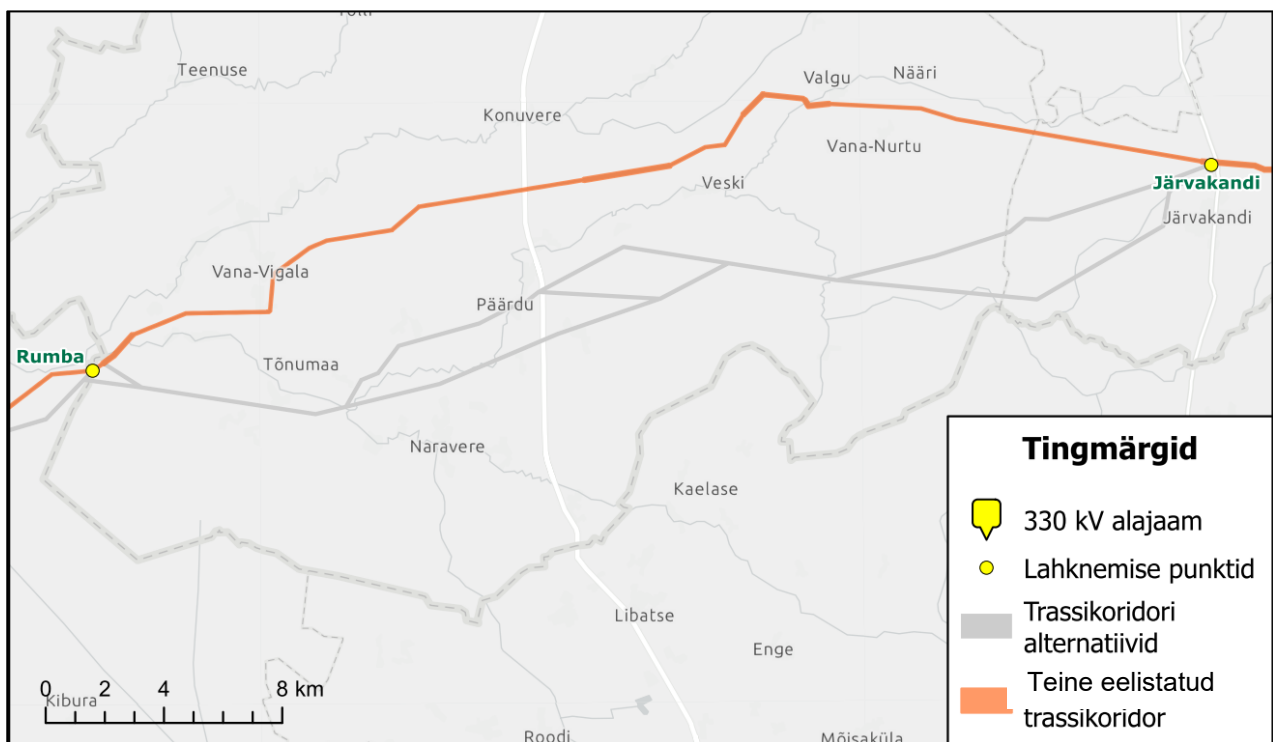
Alternatiiv	Maksumus
Rumba–Järvakandi 1	17,8 milj. eurot
Rumba–Järvakandi 2	19,9 milj. eurot
Rumba–Järvakandi 3	19,0 milj. eurot
Rumba–Järvakandi 4	20,3 milj. eurot
Rumba–Järvakandi 5	19,8 milj. eurot
Rumba–Järvakandi 6	20,3 milj. eurot
Rumba–Järvakandi 7	19,8 milj. eurot

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv ei kattu Natura loodus- ja linnualadega ning siseriiklikult kaitstavate vastavate aladega; trassikoridoris on registreeritud nelja elupaigatüübi esinemine;
 - trassikoridoris on registreeritud viie III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukohad ja viis väriselupaika, mis teeb trassikoridori

vähe eelistatuks; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;

- o trassialternatiivil on tugev eelistus kaitstavate loodusobjektide ja linnustiku seisukohast, nõrk eelistus Natura alade, märgalade, rohevõrgustiku, veekeskkonna ja nahkhiirte seisukohast;
- o trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

Olemasolevat trassikoridori kasutav alternatiiv: Rumba–Järvakandi 1

Joonis 13. Rumba–Järvakandi 1

- Alternatiivi ümbrus on kõige tihedamalt asustatud (228 inimest rahvastiku tiheduse ruutudes kokku, teistel alternatiividel vahemikus 113–122). Ka 100 m raadiusse jääb enim eluhooneid (24 – mis küll absoluutnumbrites ei ole suur erinevus teiste alternatiividega võrreldes). 2,4 km pikkuses kulgeb alternatiiv väärtuslikul maastikul (teistel alternatiividel vahemikus 1,0–3,0).

- Kinnistuomanike eelistavad seda alternatiivi teiste ees (4,46 punkti 7st; järgmine parim (Rumba–Järvakandi 2) hinnang 3,73 punkti 7st).
- Tegemist on kõige soodsama alternatiiviga antud lõigul – kogumaksumus 17,8 miljonit eurot, mis on 1,2 milj. eurot soodsam järgmisest parimast (vt tabel 6).
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv kattub mitme Natura loodusalaga ja esmatähtsate elupaigatüüpidega ning siseriiklikult kaitstavate aladega, mis teeb selle trassikoridori mitte-eelistatuks;
 - trassikoridoris on registreeritud viie III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukohad ja kolm vääriselupaika, mis teeb trassikoridori mitte-eelistatuks; kahepaiksete ja roomajate registreeritud elupaiku trassikoridori ei jää;
 - linnustiku seisukohast on trassialternatiiv (arvestades püsielupaikade sihtkaitsevöönditest möödaviiguga) mitte-eelistatud, sest kokkupõrkerisk on maksimaalne ja elupaigakadu üle trassilõigu keskmise; trassialternatiiv mõjutab mitme linnuala kaitse-eesmärkide seisundit⁴;
 - trassialternatiivil on tugev eelistus märgalade ja rohevõrgustiku seisukohast, nõrk eelistus veekeskkonna seisukohast;
 - nahkhiirte seisukohast on trassikoridor vähe eelistatud;
 - trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

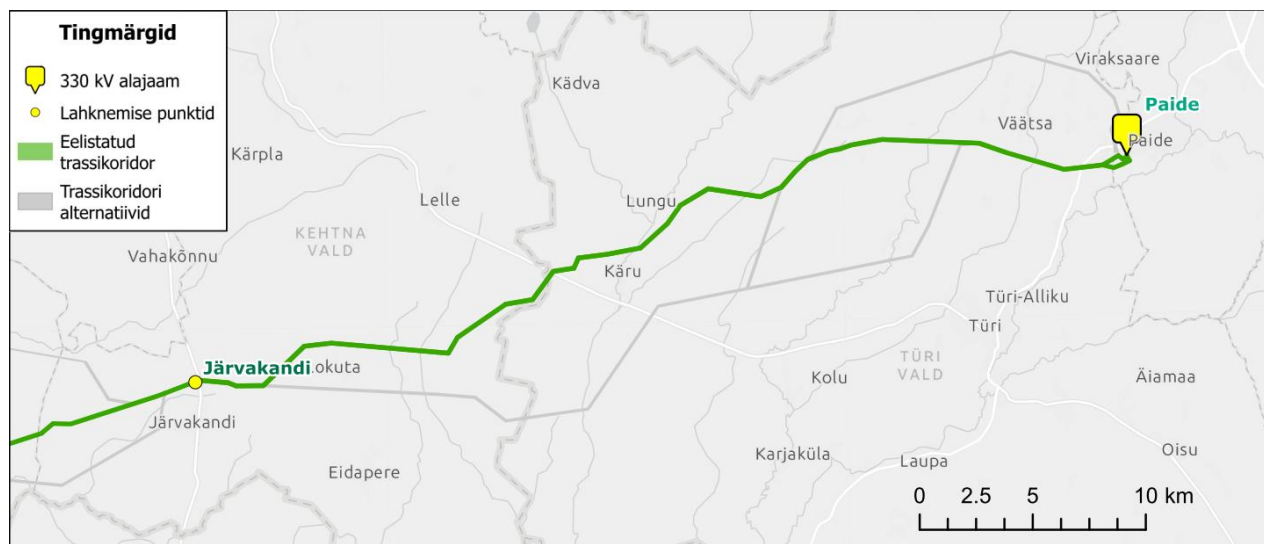
⁴ Trassikoridor lõikab metsise siirdekoriidore ja võib seeläbi mõjutada Taarikõnnu-Kaisma linnuala metsiseid. Esineb kokkupõrkeoht Tuhu-Kesu linnualal pesitsevale merikotkale ja soolindudele ning Käntu-Kastja linnualal pesitsevatele konnakotkastele.

2.7 Järvakandi–Paide

NB! Kuna selles lõigus ei ole olemasolevat koridori, on siin mõlemad eelistused uues koridoris.

NB! Kuna Järvakandi–Paide alternatiivid 2 ja 3 ning 4 ja 5 erinevad üksteisest väga vähesel määral (ainult Paide alajaama sisenemise osas), on need loetud üheks eelistuseks.

Eelistatud trassialternatiiv uues koridoris: Järvakandi–Paide 2 või 3

Joonis 14. Järvakandi–Paide 2 või 3

- Sotsiaalsete kriteeriumite hinnangu järgi on kõikide kriteeriumite kokkuvõttes Järvakandi–Paide 2 ja 3 alternatiivid eelistatuimad. Kõige olulisemaks erisuseks on see, et need kulgevad alla 1 km pikkuses väärtuslikul maastikul, samas kui teised alternatiivid kulgevad väärtuslikul maastikul 4,2–9,7 km ulatuses. 500 m raadiuses asuvate eluhoonete poolt võib samuti alternatiividele 2 ja 3 anda nõrga eelistuse (alternatiivide 2–7 puhul on kriteeriumi koguskaala 86–112 ehk olulist erisust ei ole; alternatiivide 1 ja 8 puhul asub 500 m raadiuses vastavalt 281 ja 267 eluhoonet). Kinnistuomanike seas sai esimese eelistuse alternatiiv 1 (mis küll muidu läbib tihedamat asustust; 5,67 punkti 8st), kuid ka Järvakandi–Paide 2 sai kõrge eelistuse (5,34 punkti 8st). Alternatiiv nr 3 sai

kolmanda eelistuse (4,94 punkti 8st). Vähim eelistatud oli Järvakandi-Paide 8 (3,04 punkti 8st).

- Kogumaksumuselt on Järvakandi-Paide 2 ja 3 alternatiivid lõigu odavaimad, 23,3 miljonit eurot – 0,7 miljonit eurot ehk u 3% odavamad alternatiividest 4 ja 5. Kallim on Järvakandi-Paide 8 (26,3 miljonit eurot).

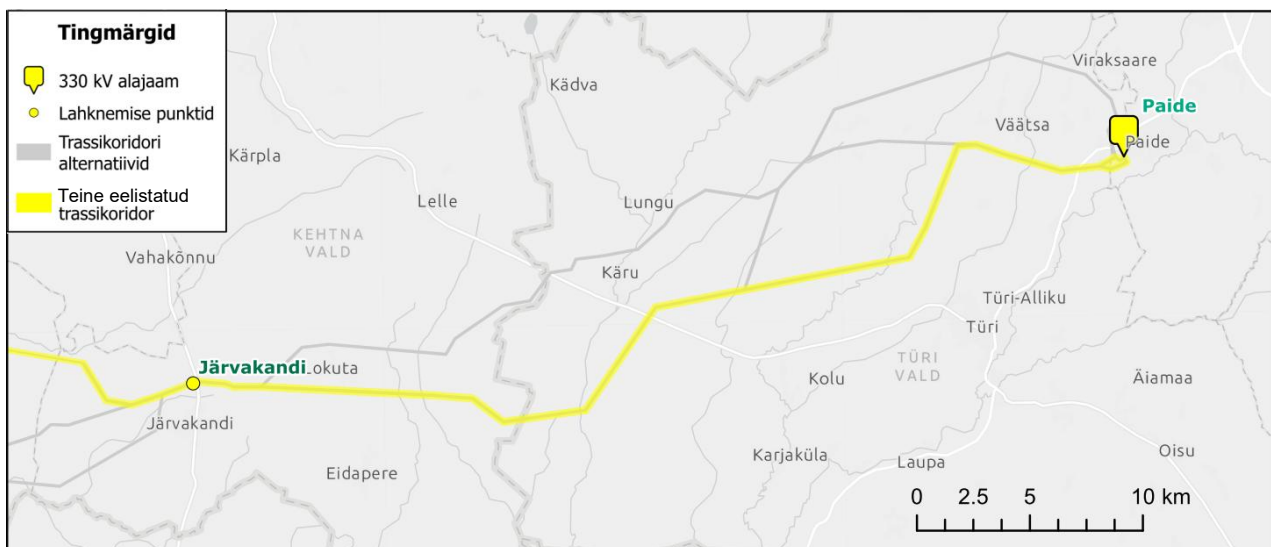
Tabel 7. Järvakandi-Paide alternatiivide maksumus

Alternatiiv	Maksumus
Järvakandi-Paide 1	25,2 milj. eurot
Järvakandi-Paide 2	23,3 milj. eurot
Järvakandi-Paide 3	23,3 milj. eurot
Järvakandi-Paide 4	24,0 milj. eurot
Järvakandi-Paide 5	24,0 milj. eurot
Järvakandi-Paide 6	24,4 milj. eurot
Järvakandi-Paide 7	23,9 milj. eurot
Järvakandi-Paide 8	26,3 milj. eurot

- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv ei kattu Natura loodusalaadega; trassikoridori jäävad esmatähtsaks elupaigatüübid ja Türi MKA, kuid koridoril on siiski nõrk eelistus;
 - trassikoridoris on registreeritud kahe III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukohad ja kaks vääriselupaika, mis teeb trassikoridori vähe eelistatuks; registreeritud on ühe liigini määramata III kategooria kahepaikse elupaik;

- o linnustiku seisukohast on trassialternatiivil 2 tugev eelistus, sest elupaigakadu on minimaalne, kuigi kokkupõrkerisk on trassilõigul üle lõigu keskmise; trassialternatiiv võib mõjutada kahe linnuala kaitse-eesmärkide seisundit⁵;
- o trassialternatiivil on nõrk eelistus kaitstavate loodusobjektide seisukohast ja tugev eelistus rohevõrgustiku seisukohast; vähe eelistatud taimestiku ja väriselupaikade, muu maismaaloomastiku, käsitiivaliste ja kliimamõju seisukohast;

Teine eelistus olemasolevas koridoris: Järvakandi–Paide 4 või 5

Joonis 15. Järvakandi–Paide 4 või 5

- Alternatiividest 4 ja 5 asub 500 m raadiuses kõige vähem eluhooneid – vastavalt 86 ja 91, kuid vahe alternatiividega 2 ja 3 ei ole suur (vastavalt 112 ja 107). Alternatiivid 4 ja 5 kulgevad alternatiividega 2 ja 3 võrreldes suuremal määral väärtuslikul maastikul – 7,0 km, alternatiivide 2 ja 3 puhul alla 1 km. Seega sotsiaalsete kriteeriumite poolest ei ole alternatiivid 4 ja 5

⁵ Trassikoridor lõikab metsise siirdekoriidore ja võib seeläbi mõjutada Taarikõnnu-Kaisma ning Kõnnumaa-Väätsa linnuala metsiseid.

esimese eelistusega, kuid ei ole ka kõige vähem eelistatud alternatiivid antud lõigus (vähim eelistus alternatiivil nr 8).

- Kinnistuomanike meelsusuuringus said alternatiivid 4 ja 5 keskmise hinnangu (vastavalt 4,85 ja 4,53 punkti 8st; koguskaala 3,04–5,67, kus eelistatuim oli alternatiiv 1).
- Alternatiivid 4 ja 5 ei ole kõige soodsamad, kuid vahe odavaimatega on väike: need on 0,7 miljonit eurot ehk u 3% kallimad kui alternatiivid 2 ja 3.
- Looduskeskkonna kriteeriumide osas:
 - trassialternatiiv ei kattu Natura loodusaladega; trassikoridori jäävad esmatähtsad elupaigatüübid ja Türi MKA, kuid koridoril on siiski nõrk eelistus;
 - trassikoridoris on registreeritud ühe III kategooria kaitsealuse taimeliigi kasvukoht ja kolm vääriselupaika, mis teeb trassikoridori mitte-eelistatuks; registreeritud on ühe liigini määramata III kategooria kahepaikse elupaik;
 - linnustiku seisukohast on trassialternatiivil nõrk eelistus, sest kokkupõrkerisk on trassilõigul minimaalne, kuigi elupaigakadu on üle lõigu keskmise; trassialternatiiv võib mõjutada kahe linnuala kaitse-eesmärkide seisundit⁶;
 - trassialternatiivil on nõrk eelistus kaitstavate loodusobjektide, märgalade ja veekeskkonna seisukohast; vähe eelistatud rohevõrgustiku seisukohast;
 - nahkhiirte seisukohast on Järvakandi–Paide 4 trassikoridor vähe eelistatud, Järvakandi–Paide 5 nõrgalt eelistatud;

⁶ Trassikoridor lõikab metsise siirdekoriidore ja võib seeläbi mõjutada Taarikõnnu–Kaisma ning Kõnnumaa–Väätsa linnuala metsiseid.

- trassikoridor on eelistatud kliimamõju seisukohast (väiksem mõju seoses maakasutuse muutuse ja raadamisega).

3. Järgmised sammud

Väljavalitud trassialternatiividele koostatakse järgnevalt vastavalt lähteülesandele eskiisprojektid⁷. Eskiisprojekti tulemusel tekib ülevaade Eesti-Läti neljanda elektriühenduse tehnilisest lahendusest, mis on aluseks järgnevateks projekteerimistöödeks. Eskiisprojektidele viiakse läbi mõjude hindamine.

Iga eskiisprojekti osa võib nõuda alternatiivsete lahenduste koostamist, millest planeerimise käigus selgub kõige parema teostuspotentsiaaliga eskiislahendus. Eskiislahendused ei tohi olla selgelt talumatu keskkonnamõjuga, tehniliselt teostamatud või majanduslikult ebamõistlikud.

Eskiisprojektidele teostatud mõjude hindamise tulemusel selgub eelistatud trassikoridori ehk asukohavalik Eesti-Läti neljanda elektriühenduse kavandamiseks.

Lõpliku liinikoridori asukoha tutvustamiseks viiakse läbi avalik väljapanek ja tutvustatakse lahendust piirkondades kohapeal eelduslikult 2026. aasta suvel. Planeeringu kehtestamine toimub tõenäoliselt 2026. aasta teises pooles.

⁷ Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise, sh KSH, programmi lisa nr 7 "Eskiisprojekti lähteülesanne": https://riigiplaneering.ee/sites/default/files/documents/2025-01/EE-LV_elektriyhendus_eskiisprojekti-LY_puhas.pdf